

บทที่ 3

ภาวะภาษีเงินได้สำหรับตราสารทุนและตราสารหนี้

การจัดเก็บภาษีเงินได้เป็นการจัดเก็บจากเงินได้หรือรายได้ที่เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้กำหนดความสามารถในการเสียภาษีของบุคคลหนึ่งๆ หากผู้มีเงินได้หรือรายได้มากย่อมแสดงว่ามีความสามารถในการเสียภาษีมากกว่าผู้มีเงินได้หรือรายได้น้อย ตามหลักความสามารถในการเสียภาษี (Ability to Pay Principle)

เงินได้หรือรายได้นั้นถูกนำมาใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีเงินได้ ตามมาตรา 39 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร โดยได้ให้ความหมายของคำว่าเงินได้พึงประเมิน ซึ่งเป็นเงินได้ที่ต้องนำมาเสียภาษีเงินได้ ได้แก่

1. เงินสด
2. ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน
3. ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน
4. เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ไม่ว่าทอดใดๆ
5. เครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน

นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ตามมาตรา 47 ทวิ

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เงินได้พึงประเมินตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรมีความหมายค่อนข้างกว้าง กล่าวคือ ถึงแม้จะเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ก็ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาเสียภาษีเงินได้แล้ว

สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากตราสารหนี้และตราสารทุน เป็นการจัดเก็บจากเงินได้ที่ได้รับจากผลตอบแทนของตราสารทางการเงินตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) ซึ่งถือเป็นเงินได้จากการลงทุนด้วยเงินที่เป็นเงินได้ประเภท passive income ที่ได้รับในรูปของดอกผลหรือประโยชน์ที่เกิดจากการถือครองหรือการโอนหรือขายทรัพย์สินประเภททุน (Capital)¹ แต่การจัดเก็บภาษีจากผลตอบแทนของตราสารหนี้และตราสารทุนที่มีความแตกต่างกันทั้งที่มาของ

¹ ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสถิตย์, คำอธิบายภาษีเงินได้ระหว่างประเทศ และหลักการทั่วไปของอนุสัญญาภาษีซ้อน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2550), น.88.

เงินได้และแนวคิดในการจัดเก็บภาษีอากร จึงทำให้ประมวลรัษฎากรแบ่งย่อยประเภทของเงินได้ตามมาตรา 40(4) ออกไปอีกหลายประเภท ได้แก่ ดอกเบี้ยหรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตราสาร ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการเป็นผู้ถือตราสารหนี้ เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน เงินลดทุน เงินเพิ่มทุน หรือผลประโยชน์จากการควมรวมหรือเลิกกิจการในส่วนที่เกินกว่าเงินลงทุน ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการเป็นผู้ถือ ตราสารทุน และกำไรจากการขายตราสาร ทั้งตราสารหนี้และตราสารทุน ในส่วนเกินกว่าเงินลงทุน

3.1 หลักการจัดเก็บภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร

ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร มีการแบ่งประเภทของผู้มีหน้าที่เสียภาษีออกเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งถือว่ามีสภาพบุคคลในทางกฎหมายแยกต่างหากจากกัน และมีความสามารถในการมีเงินได้หรือการหารายได้ และถือว่ามีความสามารถในการเสียภาษีและเป็นหน่วยภาษีเช่นเดียวกัน

การจัดเก็บภาษีเงินได้จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละประเภทจะมีหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของเงินได้พึงประเมินของผลตอบแทนของตราสารทางการเงินแต่ละประเภท และในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องพิจารณาด้วยว่าผู้มีเงินได้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ ส่วนผู้เสียภาษีที่เป็นนิติบุคคลจะต้องพิจารณาว่าจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายประเทศไทยหรือตามกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาว่ามีการกระทำกิจการหรือการประกอบกิจการในประเทศไทยหรือไม่ ซึ่งข้อพิจารณาเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการเสียภาษีและภาระภาษีที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรทั้งสิ้น

3.1.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การจัดเก็บภาษีเงินได้จากบุคคลธรรมดาเป็นการจัดเก็บจากฐานเงินได้สุทธิ โดยนำเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร หักด้วยค่าใช้จ่ายของเงินได้แต่ละประเภท และหักค่าลดหย่อนตามที่กฎหมายกำหนด จากนั้นจึงนำไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตรากำหนด สำหรับเงินได้จากการลงทุนในตราสารทางการเงินตามมาตรา 40(4) แห่งประมวลรัษฎากร กฎหมายมิได้กำหนดให้มีการหักค่าใช้จ่ายใดๆ ได้เลย

ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประมวลรัษฎากรกำหนดประเภทของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ไว้ในมาตรา 56 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แบ่งได้ 5 ประเภทคือ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชื่อนิติบุคคล คณะบุคคลที่

มิใช่นิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี และกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง โดยในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร จะต้องพิจารณาถึงแหล่งเงินได้พึงประเมินโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้เสียภาษี โดยการอ้างอิงหลักแหล่งเงินได้และหลักถิ่นที่อยู่ด้วย คือ

(1) หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule) เป็นการจัดเก็บภาษีเงินได้ โดยรัฐผู้เก็บภาษีอ้างสิทธิเก็บภาษีโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับแหล่งเงินได้ โดยไม่คำนึงว่าผู้รับเงินได้และผู้จ่ายเงินได้จะมีสัญชาติ (Nationality) หรือเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ (Resident) ของรัฐผู้จัดเก็บภาษีเงินได้หรือไม่² หากผู้มีเงินได้มีเงินได้พึงประเมินในปีปฏิทินที่ผ่านมา เนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ผู้มีเงินได้นั้นต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตามบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรมาตรา 41 วรรค 1

ในการพิจารณาว่าตราสารทางการเงินเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศใดตามหลักแหล่งเงินได้ จะถือตามสถานที่จดทะเบียนของผู้ออกตราสาร กล่าวคือ หากผู้ออกตราสารเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ จะถือว่าตราสารนั้นเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ³ ดังนั้นในทางกลับกัน หากผู้ออกตราสารเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย จะถือว่าตราสารนั้นเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

(2) หลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule) เป็นกรณีที่รัฐผู้เก็บภาษีมีความสัมพันธ์กับบุคคลผู้รับเงินได้ กล่าวคือ รัฐซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของผู้รับเงินได้ (รัฐถิ่นที่อยู่ หรือ Resident Country) จะอ้างสิทธิเก็บภาษีจากเงินได้ซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐตนได้รับ โดยไม่คำนึงว่าเงินได้นั้นจะเกิดจากที่ใด⁴ ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 41 วรรค 3 กำหนดว่าผู้อยู่ในประเทศไทย หมายถึงผู้อยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะ รวมเวลาทั้งหมดถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีได้

ดังนั้น ผู้อยู่ในประเทศไทยมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ จะต้องเสียภาษีตามหลักถิ่นที่อยู่ ตามมาตรา 41 วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อนำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีเดียวกับปีที่มีเงินได้⁵

² เฟิงอั้ง, น.3.

³ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0706/7560 ลงวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2547

⁴ ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสถิต, อั้งแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น.4.

⁵ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0802/3791 ลงวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ.2528

3.1.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

การจัดเก็บภาษีเงินได้จากนิติบุคคลจะเป็นการจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้ เช่นเดียวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่เป็นการจัดเก็บจากฐานกำไรสุทธิ โดยคำนวณจากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชี หักด้วยรายจ่ายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

ในการพิจารณาผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล จะใช้หลักสถานที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นเกณฑ์ โดยประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในกรณีต่างๆ ในมาตรา 39 มาตรา 66 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา 67 มาตรา 70 และมาตรา 76 ทวิ ดังนี้

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้แก่ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน
2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่
 - 2.1 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและกระทำการในประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย
 - 2.2 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและกระทำการในประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทย โดยกิจการที่ทำนั้นเป็นการขนส่งผ่านประเทศต่างๆ
 - 2.3 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2)(3) (4) (5) หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย
 - 2.4 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ มีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือผลกำไรในประเทศไทย
3. กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางการค้าหรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ หรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ
4. กิจการร่วมค้า
5. มูลนิธิหรือสมาคมที่มีชื่อองค์การสาธารณกุศล ตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และ
6. นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

3.2 ภาวะภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุนตามประมวลรัษฎากร

ประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผลตอบแทนที่ได้รับจากตราสารทุน ถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีเงินได้หลายประเภทด้วยกัน ได้แก่ เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร ตามมาตรา 40(4)(ข) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามมาตรา 40(4)(ค) เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกินกว่ากำไรและเงินที่กันไว้รวมกัน ตามมาตรา 40(4)(ง) และเงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มาหรือเงินที่กันไว้รวมกัน ตามมาตรา 40(4)(จ)

นอกจากนี้ เงินได้จากตราสารทุนยังอาจเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน ตามมาตรา 40(4)(ฉ) และเงินได้จากการโอนหุ้น ในส่วนที่ตีราคาเกินกว่าเงินที่ลงทุน ตามมาตรา 40(4)(ซ) โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะพิจารณาเงินได้จากตราสารทุน 2 ประเภทด้วยกัน คือ เงินได้จากเงินปันผล และกำไรจากการขายตราสารทุน โดยแยกพิจารณาตามประเภทผู้มีเงินได้ ดังนี้

3.2.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(ก) เงินได้จากเงินปันผล

เงินได้จากเงินปันผล หมายถึง เงินได้ที่ได้รับแบ่งปันจากการลงทุนถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดลักษณะอันเป็นสาระสำคัญไว้ว่าจะต้องมีการแบ่งปันกำไรที่ได้จากกิจการที่นั่น การแบ่งปันกำไรให้ผู้ลงทุน ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเงินสดเสมอไป อาจแบ่งปันกำไรกันในรูปทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดก็ได้⁶ เช่น การจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้น (stock dividend) เป็นต้น หรือบริษัทอาจจ่ายเงินปันผลในรูปของหนี้สินผูกพันบริษัท ในกรณีที่บริษัทมีกำไร แต่ยังไม่มียอดเงินสดเพียงพอที่จะจ่ายเป็นเงินปันผล บริษัทอาจออกตั๋วเงิน เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตั๋วแลกเงิน จ่ายเป็นเงินปันผลไปพลางก่อน และเมื่อครบกำหนดผู้ถือหุ้นสามารถนำตั๋วเงินมาขึ้นเงินกับบริษัท หรืออาจนำไปขายลดให้กับธนาคารก่อนก็ได้

⁶ ไพจิตร โจนวานิช, ชุมพร เสนไสย, และสาโรช ทองประคำ, คำอธิบายประมวลรัษฎากร, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด, 2549), น. 1-039.

ผลตอบแทนที่ได้รับจากตราสารทุนประเภทเงินปันผล หรือส่วนแบ่งกำไรถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) ซึ่งบัญญัติว่า “เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมการเกษตร พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม เฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว”

เกณฑ์ในการรับรู้เงินได้ประเภทเงินปันผลในกรณีบุคคลธรรมดาจะถือเอาวันที่ได้รับเงินได้จริงตามเกณฑ์เงินสดตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เป็นวันที่ได้รับเงินปันผล ซึ่งจะแตกต่างจากกรณีนิติบุคคลที่ถือเกณฑ์สิทธิ์เป็นเกณฑ์ในการรับรู้เงินได้ โดยถือเอาวันที่บริษัทผู้จ่ายปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเป็นเกณฑ์การได้รับเงินปันผล

ในการพิจารณาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ได้รับเงินได้พึงประเมินประเภทเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร จะต้องพิจารณาดูว่าผู้มีเงินได้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย หรือเป็นผู้มิได้อยู่ในประเทศไทย ดังนี้

1. บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย

(1) บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยและได้รับเงินได้พึงประเมินที่เป็นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย และจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามมาตรา 50(2)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร โดยผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกที่จะนำเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับนั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีรวมกับเงินได้ประเภทอื่น หรือเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ตามที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ โดยไม่นำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณเงินได้อื่นเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามปกติก็ได้ ตามมาตรา 48 (3) วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ผู้เสียภาษีใช้สิทธิเลือกรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีรวมกับเงินได้ประเภทอื่น จะได้รับเครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร ตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ตามเงื่อนไขดังนี้

เงื่อนไขการเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 32) พ.ศ. 2540 ประกอบกับคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป.119/2545 เรื่อง การเครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร ตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้ผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40 (4)(ข) ซึ่งได้รับจากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยได้รับเครดิตในการคำนวณภาษี โดยให้นำอัตราร้อยละที่บริษัทหรือ

ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้องเสียหาด้วยผลต่างของหนึ่งร้อยละด้วยอัตราภาษีเงินได้ดังกล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คุณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้เป็น เครดิตในการคำนวณภาษี

$$\text{เครดิตภาษี} = \frac{\text{อัตราภาษีเงินได้} \times \text{จำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับ}}{(100 - \text{อัตราภาษีเงินได้})}$$

เครดิตภาษีที่คำนวณได้จะถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 โดยให้นำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้นำเครดิตภาษีที่คำนวณได้ดังกล่าวหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดหรือเหลือเท่าใดให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับจำนวนที่ขาด หรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวนที่เหลือนั้นคืน ตัวอย่างเช่น

เงินปันผลที่ได้รับ	70,000
หัก ภาษี ณ ที่จ่าย 10%	7,000
เงินปันผลที่ได้รับจริง (70,000 - 7,000)	63,000
เครดิตภาษีเงินปันผล ⁽¹⁾ $(30/(100-30) \times 70,000)$	30,000
รวม ภาษีที่ถูกหักไว้ทั้งสิ้น (7,000 + 30,000)	37,000
เงินได้พึงประเมิน (70,000 + 30,000)	100,000
หัก ค่าลดหย่อน	30,000
เงินได้สุทธิ	70,000
คำนวณภาษีเงินได้ ⁽²⁾ $(100,000 \times 0.5\%)$	500
ขอคืนภาษีส่วนที่ชำระไว้เกิน (37,000 - 500)	36,500
จำนวนเงินที่ได้รับจริง (63,000 + 36,500)	99,500

หมายเหตุ

⁽¹⁾ กำหนดให้อัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้องเสียเท่ากับร้อยละ 30

⁽²⁾ เงินได้พึงประเมินต่ำกว่า 100,000 บาท ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ แต่เนื่องจากเงินได้พึงประเมินประเภทเงินปันผลมิใช่เงินได้ตามมาตรา 40(1) และมีจำนวนตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป จึงต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้ร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 48(2)

สำหรับเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมไม่ได้รับเครดิตในการคำนวณภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากการเครดิตภาษีเงินปันผลตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร เงินปันผลดังกล่าวจะต้องจ่ายจากกำไรสุทธิที่ได้เสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรแล้วเท่านั้น⁷

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นหรือหุ้นปันผลจะถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 และเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไร ตามมาตรา 40(4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากหุ้นที่ได้รับนั้นถือเป็นทรัพย์สินที่อาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ซึ่งกรมสรรพากรได้เคยมีแนววินิจฉัยเกี่ยวกับมูลค่าของหุ้นปันผลที่ได้รับ ดังนี้⁸

1. ราคาหรือมูลค่าหุ้นที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในวันที่ได้มีการแก้ไขทะเบียนการถือหุ้นในบริษัทให้ถือเกณฑ์ตามค่าเฉลี่ยของราคาเปิด ราคาปิด ราคาสูงสุด ราคาต่ำสุดในวันที่มีการแก้ไขทะเบียนผู้ถือหุ้นในบริษัท

2. ในกรณีที่ไม่มีการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในวันที่ได้มีการแก้ไขการถือหุ้นในบริษัทให้ถือเกณฑ์ตามราคา หรือมูลค่าหุ้นที่ซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในวันสุดท้ายก่อนวันที่ได้มีการแก้ไขทะเบียนการถือหุ้นในบริษัท และกรณีหุ้นในวันสุดท้ายมีราคา ก็ให้ถือตามเกณฑ์เฉลี่ยของราคาเปิด ราคาปิด ราคาสูงสุด ราคาต่ำสุดในวันที่มีการแก้ไขทะเบียนผู้ถือหุ้นในบริษัท

3. ในกรณีหุ้นของบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ถือเกณฑ์ตามราคาหรือมูลค่าที่อาจซื้อขายกันได้นอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามมาตรา 9 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ตาม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความเห็นถึงประเด็นที่ได้แย้งถึงความเหมาะสมต่อหลักเกณฑ์ในการกำหนดมูลค่าหุ้นปันผลในกรณีต่างๆ ว่า

“หากหุ้นปันผลถือเป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษีแล้ว มูลค่าหุ้นปันผลที่จะนำมาคำนวณภาษีเงินได้ต้องให้เกณฑ์พิจารณาอย่างไร ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์เห็นว่า การใช้ราคาตลาดหรือราคาตามบัญชี (Book Value) หรือราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ (Par Value) ต่างมีประเด็นโต้แย้งถึง

⁷ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร ที่ 37/2551 เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีการเครดิตภาษีเงินปันผลตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2551

⁸ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0804/9838 ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2519

ความเหมาะสม เช่น หากใช้ราคาตามบัญชีเป็นเกณฑ์ในการประเมินมูลค่า หุ้นปันผลก็มีประเด็นว่าควรเป็นราคาตามบัญชีก่อนหรือหลัง Dilution ซึ่งหากตีความว่าเป็นราคาก่อนเกิด Dilution ก็จะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้น หรือหากใช้ราคาตลาดในวันที่ได้แก้ไขทะเบียนผู้ถือหุ้นในบริษัทมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินหุ้นปันผลก็อาจมีข้อโต้แย้งว่า ราคาตลาดนั้นอาจยังไม่ได้สะท้อนถึงราคาที่แท้จริงที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ เป็นต้น ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์จึงเห็นว่าควรคำนวณมูลค่าหุ้นปันผล ดังนี้ มูลค่าหุ้น = จำนวนเงินกำไรสะสมที่บริษัทตัดออกจากบัญชีเพื่อโอนไปเป็นทุน”

กรมสรรพากรได้วินิจฉัยตามความเห็นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยข้างต้น โดยวินิจฉัยว่ามูลค่าหุ้นปันผลแต่ละหุ้นที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้รับ จะมีมูลค่าเท่ากับจำนวนเงินกำไรสะสมที่บริษัทผู้จ่ายหุ้นปันผลตัดออกจากบัญชีเพื่อโอนไปเป็นหุ้น ทหารด้วยจำนวนหุ้นปันผลทั้งหมดที่ออกในคราวนั้น⁹

ดังนั้น เมื่อผู้จ่ายจ่ายเงินปันผลเป็นหุ้นให้แก่ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ผู้จ่ายมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ดังกล่าวตามมาตรา 50(2)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย มีสิทธิเลือกนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเสียภาษีได้ตามมาตรา 48(3) วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร และในกรณีที่ผู้จ่ายเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หากผู้มีเงินได้นำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีก็จะมีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทยและได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการเพื่อเสียภาษี จะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินส่วนแบ่งของกำไรดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ดังกล่าวไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้ นั้นคืน หรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้ นั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน¹⁰

(2) บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยและได้รับเงินได้พึงประเมินที่เป็นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ เนื่องจากในกรณีนี้แหล่งเงินได้เกิดขึ้นนอกประเทศไทย เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ ตามมาตรา 41 วรรค 2 แห่ง

⁹ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/9198 ลงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2544

¹⁰ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 262) พ.ศ. 2536 มาตรา 3

ประมวลรัษฎากร หากผู้มีเงินได้มีได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีที่มีเงินได้ ก็ไม่ต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่หากนำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีที่มีเงินได้ ผู้ได้รับเงินได้นั้นจะต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีตอนปลายปี โดยไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษี ตามมาตรา 48 (3) วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรนั้นมีได้จ่ายจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และไม่มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรนั้นมีได้จ่ายจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเช่นเดียวกัน สำหรับภาษีที่จะถูกหักไว้ในอัตราเท่าใด ให้พิจารณาจากอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยกับรัฐคู่สัญญาที่จ่ายเงินได้ประกอบด้วย

2. บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย

สำหรับบุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยและได้รับเงินปันผลจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย จะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามมาตรา 50(2)(จ) โดยไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 48 (3) วรรค 2 เนื่องจากมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย แต่จะต้องนำเงินได้ที่ได้รับไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีตามมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร และหากผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยนั้น เป็นผู้มิได้มีภูมิลำเนาในประเทศไทยด้วย จะไม่ได้รับเครดิตภาษีเงินปันผลตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร¹¹

กรณีที่มีเงินได้เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในประเทศไทย สันนิษฐานได้ว่าผู้มีเงินได้นั้นอยู่และมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ดังนั้น เมื่อได้รับเงินปันผลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และได้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ เงินปันผลดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ผู้มีเงินได้จึงมีสิทธิได้รับเครดิตในการคำนวณภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร¹²

¹¹ มาตรา 47 ทวิ วรรค 3

“ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้มีเงินได้ซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย และมีมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย”

¹² หนังสือกรมสรรพากรที่ กค. 0706/7830 ลงวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2548

(ข) กำไรจากการขายตราสารทุน

เงินได้ประเภทกำไรจากการขายตราสารทุน หรือผลประโยชน์จากการโอนตราสารทุน ในส่วนที่ตีราคาเกินกว่าเงินที่ลงทุน ถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติว่า “ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตรหรือตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุน”

กรมสรรพากรได้มีแนววินิจฉัยในกรณีนี้ว่า “ผลประโยชน์ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน” หมายถึง ส่วนต่างของเงินได้ที่ได้รับกับส่วนที่ลงทุนไป ซึ่งถ้าหากเป็นการซื้อขาย ก็คือ ส่วนต่างของราคาขายที่สูงกว่าราคาซื้อหักด้วยราคาซื้อหรือที่เรียกว่ากำไร ดังนั้น กรณีการขาย หลักทรัพย์และราคาขายต่ำกว่าราคาซื้อเกิดเป็นผลขาดทุน จะถือว่าไม่มีผลประโชยณดังกล่าวเกิดขึ้น จึงไม่มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามมาตรา 40(4)(ข) ดังนั้น เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) จะถือว่าไม่มีเงินได้และต้องเสียภาษีต่อเมื่อขายแล้วได้กำไร และได้วางแนววินิจฉัยเกี่ยวกับการคำนวณเงินได้พึงประเมิน ในการคำนวณผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น ตามมาตรา 40(4)(ข) แห่งประมวลรัษฎากรไว้ดังนี้¹³

1. ผลประโยชน์ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน หมายความว่ากำไรจากการขาย อันได้จากการนำราคาขายมาหักด้วยราคาซื้อ โดยจะนำเอาค่าใช้จ่ายอื่นมาหักออกด้วยไม่ได้
2. การคำนวณผลประโยชน์ต้องคำนวณเป็นรายหุ้น โดยผู้มีเงินได้ต้องนำเอาราคาขายของหุ้นแต่ละตัวมาหักด้วยราคาซื้อของหุ้นนั้นเป็นรายตัว โดยหุ้นตัวใดให้กลับแล้วได้ผลกำไรจึงนำมาเสียภาษี แต่ถ้าตัวใดให้กลับแล้วติดลบและเกิดผลขาดทุนก็ไม่ต้องเสียภาษี
3. ห้ามมิให้นำผลขาดทุนจากการขายมาหักออกจากผลกำไรในการคำนวณผลประโยชน์ดังกล่าว โดยกรมสรรพากรได้วางแนวในการคำนวณเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) ให้เสียภาษีจากการขายหุ้นแต่ละตัว หากการขายหุ้นใดเกิดผลขาดทุนก็ไม่ต้องเสียภาษี และนำเอาผลขาดทุนของหุ้นตัวนั้นไปหักลบจากกำไรของหุ้นตัวอื่นไม่ได้

กรณีโอนหุ้นให้บุคคลอื่นโดยเสน่หา โดยไม่มีค่าตอบแทน ย่อมไม่มีผลประโยชน์ที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน การโอนหุ้นดังกล่าว จึงยังไม่เกิดเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) ผู้โอนจึงยังไม่มีเงินได้พึงประเมินที่จะอยู่ในบังคับต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

¹³ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค. 0804/19253 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2520 และที่ กค. 0804/14018 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2524

ผู้รับโอนจึงไม่มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย แต่กรณีดังกล่าวผู้รับโอนซึ่งได้รับหุ้นมาแล้วถือเป็นการได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 และเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร¹⁴

การที่บุคคลธรรมดาโอนหุ้นที่ตนถืออยู่ให้แก่บริษัทโฮลดิ้งในราคาพาร์ มูลค่าหุ้นละ 10 บาท ตามราคาซื้อขายที่ซื้อมา ในขณะที่หุ้นนั้นมีมูลค่าตามบัญชีมูลค่าละ 12 บาท บุคคลธรรมดาย่อมมีสิทธิทำได้ และเมื่อโอนหุ้นไปเท่ากับราคาซื้อขายที่ซื้อมาจึงไม่ได้รับประโยชน์จากการโอนหุ้น ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน จึงไม่เป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข) ผู้โอนหุ้นจึงไม่ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา¹⁵

ในการพิจารณาภาระภาษีอากรของเงินได้พึงประเมินประเภทกำไรจากการขายตราสารทุน จะพิจารณาว่าการขายตราสารนั้นเป็นการขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนหรือไม่ ซึ่งจะมีภาระภาษีแตกต่างกัน ดังนี้

1. บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย

(1) บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยได้รับกำไรจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร และกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2 (23) ดังนั้น แม้จะขายหุ้นโดยมีกำไรก็ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(2) บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยได้รับกำไรจากการขายหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือเป็นบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราก้าวหน้า ตามมาตรา 50(2) แห่งประมวลรัษฎากร และเมื่อสิ้นปีต้องนำเงินได้นั้นไปรวมคำนวณกับเงินได้ประเภทอื่นเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่มีสิทธิเลือกกรมตามมาตรา 48(3)(ค) เนื่องจากมิใช่กำไรจากการขายพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้

2. บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย

(1) บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยมีเงินได้จากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แม้จะขายโดยมีกำไรจากการขายหุ้นก็ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยได้รับยกเว้นตามมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร และกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2 (23)

¹⁴ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/418 ลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ.2541

¹⁵ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/797 ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2541

(2) บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยมีเงินได้จากการขายหรือโอน หลักทรัพย์นอกตลาดหลักทรัพย์ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร และต้องนำเงินได้ไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีตอนปลายปี ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่มีสิทธิเลือกรวมตามมาตรา 48(3)(ค) เนื่องจากมิใช่กำไรจากการขายพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้

3.2.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

(ก) เงินได้จากเงินปันผล

เงินได้ประเภทเงินปันผลสำหรับนิติบุคคล เกณฑ์การรับรู้เงินได้จะแตกต่างจากบุคคลธรรมดา กล่าวคือ ในกรณีบุคคลธรรมดาจะถือเอาวันที่ได้รับจริงตามเกณฑ์เงินสดตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากรเป็นวันที่ผู้มีเงินได้ได้รับเงินปันผล แต่ในกรณีนิติบุคคลจะถือวันที่มีการปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเป็นวันที่มีเงินได้ของบริษัทผู้ถือหุ้น และในการคำนวณรายได้สำหรับเงินปันผลของบริษัทผู้รับเงินปันผลนั้นต้องถือเอาวันที่บริษัทมีสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลซึ่งได้แก่วันที่บริษัทปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเพื่อจ่ายเงินปันผล มิใช่ถือเอาวันที่บริษัทได้รับเงินปันผลจริงเป็นวันที่ลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทผู้รับเงินปันผล ดังนั้น หากมีการยกเลิกการจ่ายเงินปันผล เงินปันผลดังกล่าวจะถือเป็นเงินได้จากการประกอบกิจการ ซึ่งต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล¹⁶

สำหรับการพิจารณาภาวะภาษีเงินได้นิติบุคคล จะแยกพิจารณาตามประเภทของนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ดังนี้

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้รับเงินปันผลจากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ผู้จ่ายเงินได้ ยกเว้นกิจการร่วมค้า มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 5 แต่ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียน และบริษัทจำกัด ซึ่งถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลและบริษัทจำกัดผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม และเมื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นปี เฉพาะบริษัทอาจได้รับยกเว้น

¹⁶ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/14765 ลงวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2540

ภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยนำเงินปันผลที่ได้รับเพียงกึ่งหนึ่งหรือได้รับยกเว้นทั้งจำนวนมารวมคำนวณภาษี ตามมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากร โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

1. กรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยให้นำเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้เพื่อเสียภาษีเพียงกึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้ ในกรณีที่ผู้มีเงินได้เป็นบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และได้รับเงินปันผลจากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือจากกองทุนรวมหรือจากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม หรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากกิจการร่วมค้า

2. กรณีได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่ต้องนำเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้เพื่อเสียภาษีทั้งจำนวน ในกรณีที่ผู้มีเงินได้เป็นบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเป็นบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลและบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และได้รับเงินปันผลจากบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือจากกองทุนรวมหรือจากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมการเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม หรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับจากกิจการร่วมค้า

โดยทั้งสองกรณีข้างต้น บริษัทที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นั้น ต้องถือครองหุ้นหรือหน่วยลงทุนอยู่ก่อนวันที่มีเงินได้ 3 เดือน และโอนหุ้นหรือหน่วยลงทุนไปหลัง 3 เดือน นับแต่วันที่มิเงินได้

ในกรณีนี้มีข้อสังเกตว่า ผู้ที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากรจะต้องเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดังนั้น จึงอาจทำให้เกิดการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนสำหรับเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้

สำหรับวันที่ได้รับเงินปันผล ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณระยะเวลาการถือหุ้นของบริษัทจำกัดหรือบริษัทจดทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท ตามมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากรนั้น กรมสรรพากรได้มีคำวินิจฉัยโดยให้ถือวันที่มีการปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเป็นวันที่มีเงินได้ของบริษัทผู้ถือหุ้น และในการคำนวณรายได้สำหรับเงินปันผลของบริษัทผู้รับเงินปันผล

นั้นต้องถือเอาวันที่บริษัทมีสิทธิที่จะได้รับเงินปันผลซึ่งได้แก่วันที่บริษัทปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเพื่อจ่ายเงินปันผล มิใช่ถือเอาวันที่บริษัทได้รับเงินปันผลจริงเป็นวันที่ลงบัญชีรับเป็นรายได้ของบริษัทผู้รับเงินปันผล¹⁷

ในกรณีของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยได้รับเงินส่วนแบ่งกำไรจากกิจการร่วมค้าที่ประกอบกิจการในประเทศไทยจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 มาตรา 5 ทวิ ซึ่งการยกเว้นภาษีในกรณีนี้ รวมไปถึงห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและประกอบกิจการในประเทศไทยด้วย

ในกรณีบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้จากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ

1) บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย สำหรับเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้จำนวนกึ่งหนึ่ง

2) บริษัทจดทะเบียน สำหรับเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้ทั้งจำนวน

แต่จะไม่ได้รับยกเว้นภาษีในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทจดทะเบียน ตาม 1) หรือ 2) มีเงินได้ที่เป็นเงินส่วนแบ่งของกำไรดังกล่าวโดยถือหน่วยลงทุนที่ก่อให้เกิดเงินส่วนแบ่งของกำไรนั้นไม่ถึง 3 เดือนนับแต่วันที่ได้หน่วยลงทุนนั้นมาถึงวันมีเงินได้ดังกล่าว หรือได้โอนหน่วยลงทุนนั้นไปก่อน 3 เดือนนับแต่วันที่มิเงินได้¹⁸

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้รับเงินปันผลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ผู้มีเงินได้ต้องนำเงินปันผลมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามปกติ ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตาม บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่ได้รับเงินปันผลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศอาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่เป็นเงินปันผลซึ่งได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อน ตามเงื่อนไขในมาตรา 5 วิสติ แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตาม

¹⁷ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0802/976 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2537

¹⁸ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 263) พ.ศ. 2536 มาตรา 3

ความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 442) พ.ศ.2548 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดต้องถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนนับแต่วันที่ได้อุ้มนั้นมาจนถึงวันที่ได้รับเงินปันผล และ

2) เงินปันผลต้องมาจากกำไรสุทธิที่มีการเสียภาษีในประเทศของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผล โดยอัตราภาษีดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบห้าของกำไรสุทธิ ทั้งนี้ ไม่ว่าประเทศของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลจะมีกฎหมายลดหรือยกเว้นภาษีสำหรับกำไรสุทธิให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นหรือไม่ก็ตาม

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และประกอบกิจการในประเทศไทย¹⁹ และได้รับเงินได้ประเภทเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 5 และจะต้องนำกำไรจากเงินได้ที่ได้รับจากกิจการที่ทำในประเทศไทยมาคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากรจากฐานกำไรสุทธิ โดยไม่ได้การยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศโดยกระทำการกิจการในประเทศไทยโดยการตั้งสาขา มักจะไม่เกิดกรณีที่สาขาเป็นผู้มีเงินได้จากเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไร เนื่องจากกฎหมายของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ไม่อนุญาตให้สาขาเป็นผู้ถือหุ้นเองได้ ส่วนใหญ่จะเป็นการถือหุ้นโดยสำนักงานใหญ่เท่านั้น²⁰

¹⁹ การประกอบกิจการในประเทศไทยในที่นี้หมายความรวมถึง การกระทำการกิจการในประเทศไทยของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศโดยการตั้งสาขาในประเทศไทย ตามมาตรา 66 วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร และกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือผลกำไรในประเทศไทย ตามมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

²⁰ ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสฤติย์, *อ้าวแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, น.422.

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย ได้รับเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย จะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ อัตรารายได้ที่ต้องเสียจะพิจารณาถึงอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างรัฐคู่สัญญาประกอบด้วย

(ข) กำไรจากการขายตราสารทุน

กำไรจากการขายตราสารทุนที่เป็นรายได้ของกิจการที่ต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น จะต้องมิใช่หุ้นของบริษัทตนเอง ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 40(4)(ข) ที่กำหนดเงินได้ประเภทนี้ว่า “ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน โอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน” ดังนั้น กำไรจากการขายหุ้นของตนเอง ไม่ถือเป็นเงินได้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการของบริษัท หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของทุนของบริษัท จึงไม่ต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ แต่หากปรากฏว่าเป็นการออกหุ้นโดยมีวิธีการที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีการกำหนดราคาหุ้นให้มีราคาส่วนเกินกว่ามูลค่าหุ้นเกินความเป็นจริง หรือมีเจตนาอำพรางในการออกหุ้น เช่น เพื่อเป็นเงินให้เปล่า เงินอุดหนุน และเงินช่วยเหลืออื่นใด เป็นต้น ราคาส่วนเกินกว่ามูลค่าหุ้นที่เกินกว่าความเป็นจริงอาจถือเป็นเงินได้ของทั้งบริษัทผู้ออกหุ้นและผู้ซื้อหุ้นได้²¹

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และมีเงินกำไรจากการขายตราสารทุน ถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามมาตรา 65 และมาตรา 66 แห่งประมวลรัษฎากร โดยจะต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิจากกิจการหรือเนื่องจากการที่กระทำนั้น ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงว่าเป็นการขายหุ้นนอกหรือในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในกรณีที่บริษัทขายหุ้นที่บริษัทถืออยู่ซึ่งเป็นหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ ไม่มีราคาขายทั่วไปในขณะที่ขาย หากบริษัทได้ถือเอามูลค่าหุ้นที่บริษัทถืออยู่ โดยกำหนดจากมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (สินทรัพย์หักด้วยหนี้สินทั้งสิ้น) ของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนที่จะขาย หาดด้วยจำนวนหุ้นที่ได้

²¹ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0702/3214 ลงวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2551

จดทะเบียนไว้แต่ละบุคคล วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ชอด้วยเหตุผล ราคาหุ้นที่กำหนดโดยวิธีการนี้ จึงเป็นราคาที่มีเหตุผลอันควรตามมาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร²²

อย่างไรก็ตามมีผู้ตั้งข้อสังเกตในกรณีนี้ว่า ในทางบัญชีการบันทึกบัญชีสินทรัพย์นั้น จะยังคงมีสินทรัพย์หลายรายการที่ใช้ราคาหุ้นเดิมในการบันทึกบัญชี และได้มีการปรับมูลค่าให้เป็นมูลค่าที่แท้จริงในปัจจุบัน เช่น ที่ดิน ซึ่งซื้อมานานแล้ว เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปที่ดินย่อมมีราคาสูงขึ้น แต่ในทางบัญชีจะไม่มีมีการปรับมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นในการใช้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิหารด้วยจำนวนหุ้น เพื่อเป็นการกำหนดมูลค่าหุ้นที่โอนซึ่งเป็นหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ จึงทำให้มูลค่าหุ้นที่โอนเป็นมูลค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการที่ธุรกิจจะทำการโอนหุ้นนอกตลาดหลักทรัพย์ เพื่อที่จะทำให้บริษัทเสียภาษีน้อยลงโดยการวางแผนภาษีเพื่อให้เกิดขาดทุนจากการโอนหุ้น และทำให้บริษัทไม่ต้องเสียภาษี เป็นต้น²³

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และประกอบกิจการในประเทศไทยมีเงินกำไรจากการขายหุ้นถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามมาตรา 65 และมาตรา 66 แห่งประมวลรัษฎากร จะต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิจากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำนั้น

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทยได้รับเงินได้จากกำไรจากการขายหุ้น ซึ่งเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข) ผู้จ่ายจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15.0 มาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่อนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยกับรัฐคู่สัญญาจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

แต่ในกรณีที่บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย เข้ามาถือหุ้นในประเทศไทย การถือหุ้นและขายหุ้นในประเทศไทยยังไม่ถือว่าเป็นการประกอบกิจการในประเทศไทย ตามมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น ในกรณีที่บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทยได้รับเงินค่าหุ้นซึ่งขายในราคาหุ้น แต่ต่ำกว่าราคาตลาด เจ้าพนักงานไม่มีอำนาจประเมินมูลค่าหุ้นตามราคาตลาด ตาม

²² คำพิพากษาฎีกาที่ 2722/2530 และหนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/2564 ลงวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2542

²³ วงศ์สิทธิ ธีรวรกุล, “ภาวะภาษีสำหรับเงินลงทุนในตราสารทุนและตราสารหนี้,” (สารนิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), น.46-47.

มาตรา 65 ทวิ (4) แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากบริษัทดังกล่าวมิใช่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร²⁴

3.3 ภาวะภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ตามประมวลรัษฎากร

3.3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลตอบแทนจากตราสารหนี้ที่ถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร ได้แก่ ดอกเบี้ย ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตราสาร และกำไรจากการขายตราสาร ซึ่งแต่ละประเภทจะมีเงื่อนไขในการเสียภาษีและภาวะภาษีที่แตกต่างกัน โดยจะแยกพิจารณาตามประเภทผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย และผู้มีเงินได้ในประเทศไทย ดังนี้

(ก) เงินได้จากดอกเบี้ย

ดอกเบี้ย ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติว่า “ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินรับ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมีส่วนหักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยเงินได้ภาษีเงินได้ปีโตร้อยละเจ็ดส่วนที่สิบของดอกเบี้ยสุทธิไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มิได้มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม”

เกณฑ์ในการรับรู้เงินได้พึงประเมินประเภทดอกเบี้ย ในกรณีบุคคลธรรมดาจะถือเอาวันที่ได้รับจริงตามเกณฑ์เงินสดตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เป็นวันที่ได้รับดอกเบี้ย เช่นเดียวกับเงินได้ประเภทอื่นๆ

1. บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยได้รับเงินได้ประเภทดอกเบี้ยเฉพาะที่จ่ายจากนิติบุคคล ผู้จ่ายดอกเบี้ยจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ในกรณีที่ผู้จ่ายเงินได้มิใช่นิติบุคคล ซึ่งจ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นผู้อยู่ใน

²⁴ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0811/04265 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2542

ประเทศไทย ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50(2)(ง) แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกที่จะนำเงินได้นี้มารวมคำนวณภาษีตอนสิ้นปีหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 48(3)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร

2. บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย เมื่อได้รับดอกเบี้ยจากตราสารหนี้ ผู้จ่ายดอกเบี้ยจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีนี้ ถึงแม้ผู้จ่ายจะเป็นบุคคลธรรมดา หากจ่ายดอกเบี้ยให้กับบุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย ผู้จ่ายจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 เนื่องจากไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 50(2)(ง) และเมื่อถึงกำหนดต้องเสียภาษีประจำปี ผู้มีเงินได้จะต้องนำเงินได้ไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีด้วย ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยผู้มีเงินได้ไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(3) (ก) แห่งประมวลรัษฎากร

ในกรณีนี้มีข้อสังเกตว่า การเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(3) วรรคหนึ่ง สำหรับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) และ (ข) ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทดอกเบี้ย ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตราสาร และกำไรจากการขายตราสาร กำหนดไว้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกเสียภาษีจะต้องเป็น “ผู้มีเงินได้” แต่เมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ข) ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทเงินปันผลตามมาตรา 48(3) วรรคสอง กำหนดผู้มีสิทธิเลือกนำเงินได้มารวมเสียภาษีไว้ว่าเป็น “ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย” การที่กฎหมายกำหนดไว้แตกต่างกัน จึงมีประเด็นว่าผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) และ (ข) ที่จะมีสิทธิเลือกที่จะนำเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ต้องเป็น “ผู้ที่อยู่ในประเทศไทย” ด้วยหรือไม่

จากการพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเป็นหลักในการจัดเก็บภาษีตามหลักแหล่งเงินได้ จะพบว่าเป็นการจัดเก็บภาษีโดยไม่พิจารณาว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ การที่มาตรา 48(3) วรรคหนึ่งกำหนดไว้เพียงว่า “ผู้มีเงินได้” จึงหมายความว่ารวมถึงผู้มีเงินได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ ดังนั้น หากผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) และ (ข) ที่เป็นบุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย และเสียภาษีตามหลักแหล่งเงินได้ ก็ควรมีสิทธินำเงินได้มารวมกับเงินได้ประเภทอื่นในการยื่นแบบเสียภาษีตามมาตรา 48 ได้ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการเลือกใช้สิทธินำเงินได้ดังกล่าวมารวมกับเงินได้ประเภทอื่นอาจทำให้ฐานภาษีในการคำนวณภาษีเงินได้ไม่ถึงอัตรากำหนดหัก ณ ที่จ่ายไว้ในอัตราร้อยละ 15 และทำให้สามารถขอคืนภาษีที่เสียเกินไปได้

(ข) เงินได้จากส่วนลด

เงินได้จากส่วนลด หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน ตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติว่า “ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมีส่วนหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ ตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอนรวมทั้งเงินได้ที่มิได้มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืม หรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม”

เงินได้จากส่วนลดจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ก) หรือมาตรา 50(2)(ค) แล้วแต่กรณี ในทันทีที่ซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ เนื่องจากถือว่าผู้ซื้อได้รับเงินได้แล้วในขณะที่ซื้อตราสารนั้น ในกรณีนี้จะทำให้บุคคลธรรมดาไม่สนใจซื้อตราสารชนิดนี้ เนื่องจากผู้ซื้อหุ้นกู้รายแรกจะต้องรับภาระภาษีที่เกิดขึ้นและเมื่อผู้ซื้อรายแรกนำไปขายต่อ จะมีการบวกภาษีที่ตนรับภาระมาเข้าไป จึงทำให้หุ้นกุ่มีราคาสูงขึ้น อันเป็นการขัดต่อนโยบายรัฐที่ต้องการส่งเสริมตลาดตราสารหนี้ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว และไม่เป็นการยุติธรรมต่อผู้ลงทุน เนื่องจากผู้ลงทุนยังมิได้รับรายได้จนกว่าจะมีการขายตราสารหรือตราสารถึงกำหนดชำระดอกเบี้ยในแต่ละงวด และไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การเสียภาษีของบุคคลธรรมดาที่คำนวณตามเกณฑ์เงินสด²⁵

ผู้มีเงินได้จากส่วนลดตามมาตรา 40(4)(ก) หมายถึง บุคคลธรรมดาคนแรกที่ซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ไม่ว่าจะได้ซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้หรือไม่²⁶ ส่วนนิติบุคคลที่เป็นนิติบุคคลรายแรกจะไม่ถือว่าเป็นผู้มีเงินได้ประเภทนี้

²⁵ วรศักดิ์ ทุมมานนท์, การบัญชีตราสารหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2539), น.63.

²⁶ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร ที่ 30/2538 เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2538

1. บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยซื้อตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่มีการจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน ถ้าผู้มีเงินได้เป็นผู้ทรงคนแรก จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ค) โดยผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกว่าจะนำเงินได้นี้มารวมคำนวณตอนสิ้นปีหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 48(3)(ข) แต่ถ้าผู้มีเงินได้มิใช่ผู้ทรงคนแรกจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) และข้อ 2(30)(ก) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

2. บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยซื้อตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่มีการจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน ถ้าผู้มีเงินได้เป็นผู้ทรงคนแรกจะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 50(2)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร ในกรณีนี้ผู้มีเงินได้ไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(3)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ถ้าผู้มีเงินได้มิใช่ผู้ทรงคนแรกจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร และข้อ 2(30) (ก) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

(ค) กำไรจากการขายตราสารหนี้

กำไรจากการจำหน่ายตราสารหนี้ ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติว่า “ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตรหรือตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าทุน”

กำไรจากการจำหน่ายตราสารหนี้ที่ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากรตามแนววินิจฉัยของกรมสรรพากรที่จะนำมาเสียภาษีนั้น จะนำค่าใช้จ่ายอื่นมาหักออก หรือนำผลขาดทุนจากการขายมาหักออกจากผลกำไรไม่ได้ เช่นเดียวกับการขายหลักทรัพย์ประเภทอื่น²⁷

²⁷ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค. 0804/19253 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2520 และ กค. 0804/14018 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2524 (โปรดดูหัวข้อที่ 3.2.1 (ข) กำไรจากการขายตราสารทุน)

1. บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้อยู่ในประเทศไทยที่ได้รับกำไรจากการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของกำไรจากการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ตามมาตรา 50(2)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร โดยผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกที่จะนำเงินได้นี้ไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ปลายปีหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 48(3)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร

สำหรับการขายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ประเภทหุ้นกู้หรือพันธบัตรในตลาดหลักทรัพย์ จะไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2 (23) ซึ่งต่างจากการตราสารทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม หากตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ขายนั้นเป็นตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ย เงินได้ที่ผู้ขายได้รับจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42 (17) และกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2 (30)(ข)

2. บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทย

บุคคลธรรมดาผู้มีได้อยู่ในประเทศไทยที่ได้รับกำไรจากการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ จะต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ของกำไรจากการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ตามมาตรา 50(2)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร และหากเป็นการขายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ในตลาดหลักทรัพย์จะไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร และตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 ข้อ 2 (23) โดยผู้มีเงินได้ไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(3) (ก) แห่งประมวลรัษฎากร แต่หากเป็นการขายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ไม่มีดอกเบี้ย เงินได้ที่ผู้ขายได้รับจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42 (17) และกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ข้อ 2(30)(ข)

3.3.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

(ก) เงินได้จากดอกเบี้ย

ในการพิจารณาภาระภาษีเงินได้นิติบุคคลจากเงินได้พึงประเมินประเภทดอกเบี้ย จะแยกพิจารณาตามประเภทของตราสารเป็นพันธบัตรและหุ้นกู้ เนื่องจากพันธบัตรเป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาล ส่วนหุ้นกู้จะเป็นการออกโดยภาคเอกชน ซึ่งในประมวลรัษฎากรจะกำหนดเงื่อนไขการเสียภาษีและภาระภาษีที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และได้รับผลตอบแทนประเภทดอกเบี้ยจากพันธบัตร จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.0 ตามมาตรา 69 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และได้รับผลตอบแทนประเภทดอกเบี้ยจากหุ้นกู้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 4 และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

กรณีที่ได้รับดอกเบี้ยเป็นมูลนิธิ หรือสมาคมที่มีชื่อองค์กรสาธารณกุศลตามประกาศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 4

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและประกอบกิจการในประเทศไทยได้รับผลตอบแทนประเภทดอกเบี้ยจากพันธบัตร จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.0 ตามมาตรา 69 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และประกอบกิจการในประเทศไทย ได้รับผลตอบแทนประเภทดอกเบี้ยจากหุ้นกู้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 4 และต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณหากำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

(3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย เมื่อได้รับผลตอบแทนประเภทดอกเบี้ยจากพันธบัตร หรือหุ้นกู้ ผู้จ่ายดอกเบี้ยจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่ผู้รับดอกเบี้ยเป็นสถาบันการเงิน (รวมทั้งบริษัทประกันภัย) ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่เป็น

คู่สัญญาอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย อาจได้รับลดหย่อนอัตราภาษี ทั้งนี้จะต้องพิจารณาเงื่อนไขในอนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบด้วย

สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย ได้รับดอกเบี้ยจากพันธบัตรหรือหุ้นกู้ขององค์การของรัฐบาล ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เนื่องจากดอกเบี้ยดังกล่าว ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร มาตรา 5 วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 429) พ.ศ. 2548 และดอกเบี้ยที่ได้รับจากรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเช่นเดียวกัน เนื่องจากได้รับยกเว้นตามมาตรา 70 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ไม่ว่าผู้รับดอกเบี้ยจะเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศที่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทยหรือไม่

(ข) เงินได้จากส่วนลด

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย มีเงินได้ประเภทส่วนลดจากการซื้อพันธบัตร หุ้นกู้ ตัวเงิน หรือบัตรเงินฝาก จะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1.0 ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 4 และจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และประกอบกิจการในประเทศไทย มีเงินได้จากการลงทุนประเภทส่วนลดจากการซื้อตราสารหนี้ ผู้จ่ายไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องหัก แต่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยจะต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย มีเงินได้ประเภทส่วนลดจากการซื้อตราสารหนี้ ซึ่งถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ก) ผู้จ่ายจะต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่เงินได้ที่เป็นผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายพันธบัตรหรือหุ้นกู้ที่ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน เฉพาะพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของ

รัฐบาล องค์การของรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้น สำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร มาตรา 5 อัญญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 429) พ.ศ. 2548

ในกรณีนี้มีข้อสังเกตว่าผู้มีเงินได้ที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย จะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในทันทีที่ซื้อตราสารเช่นเดียวกับกรณีผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา แต่จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายเมื่อครบกำหนดไถ่ถอนตราสารแล้ว²⁸

(ค) กำไรจากการขายตราสารหนี้

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย มีกำไรจากการขายตราสารหนี้ กำไรส่วนเกินทุนจะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องหัก แต่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยจะต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณเป็นเงินได้เพื่อเสียภาษีตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และประกอบกิจการในประเทศไทย มีกำไรจากการขายตราสารหนี้ กำไรส่วนเกินทุนจะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่ต้องหัก แต่จะต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นเงินได้จากกิจการประกอบกิจการในประเทศไทย

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย เงินกำไรจากการขายตราสารหนี้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15.0 ตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่อนุสัญญาภาษีซ้อนจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทยได้รับเงินได้พึงประเมินที่เป็นผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตรหรือหุ้นกู้

²⁸ สาทิต รังคศิริ และจรัญญา แสงสุชาติ, ตารางสรุปภาษี ประมวลรัษฎากร 2551, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท บางกอกเทรนนิงเซ็นเตอร์ จำกัด, 2551), น.043.

เฉพาะพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของรัฐบาล องค์การของรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย โดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร มาตรา 5 อัญญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 429) พ.ศ. 2548 ผู้จ่ายเงินได้จึงไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในกรณีดังกล่าว

3.4 ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุนและตราสารหนี้ระหว่างประเทศ

การระดมทุนของบริษัทที่ต้องการแหล่งเงินทุนจำนวนมาก อาจมีการออกตราสารทางการเงินเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งทุนขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนตราสารทางการเงินระหว่างประเทศขึ้น รวมทั้งมีการจ่ายผลตอบแทนจากตราสารดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นดอกเบี้ย เงินปันผล หรือกำไรจากการขายตราสาร (ผลได้ส่วนทุน) ซึ่งถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ทั้งตามประมวลรัษฎากร และเป็นประเภทของเงินได้ที่มีการกำหนดไว้ โดยเฉพาะในอนุสัญญาภาษีซ้อนด้วย ดังนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้ ตามประมวลรัษฎากรแล้ว ยังต้องนำข้อตกลงตามความในอนุสัญญาภาษีซ้อนของรัฐคู่สัญญาที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบภาวะภาษีที่แท้จริงอันถือเป็นต้นทุนหนึ่งในการประกอบกิจการ

3.4.1 หลักการทั่วไปของอนุสัญญาภาษีซ้อน

อนุสัญญาภาษีซ้อน (Double Taxation Agreement) หรือความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่รัฐคู่สัญญาตกลงทำกันเพื่อขจัดการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากเงินได้จำนวนเดียวกันที่ถูกนำมาใช้เป็นฐานในการเก็บภาษีจากรัฐทั้งสอง

ในการทำความตกลงระหว่างประเทศเพื่อเว้นการเก็บภาษีซ้อนของประเทศไทย อาศัยอำนาจแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา 3 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 ประกอบกับพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2505 โดยกำหนดยกเว้นภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรแก่บุคคลตามสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้ หรือจะได้อำนาจกับรัฐบาลต่างประเทศ

(ก) ความหมายของคำว่า “ภาษีซ้อน”

ภาษีซ้อน หมายถึง การจัดเก็บภาษีจากเงินได้จำนวนเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง หรือเงินได้จำนวนเดียวกันถูกนำมาใช้เป็นฐานในการคำนวณเรียกเก็บภาษีเกินกว่าหนึ่งครั้ง โดยลักษณะของความซ้ำซ้อน อาจแยกพิจารณาได้เป็น

1. ภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจ (Economic Double Taxation) หมายถึง กรณีที่เงินได้จำนวนเดียวกันถูกนำมาใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีโดยรัฐรัฐหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นการเรียกเก็บจากบุคคลสองคน หรือมากกว่านั้น เช่น การที่กำไรของบริษัทถูกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลไปแล้วครั้งหนึ่ง และการนำกำไรหลังเสียภาษีเงินได้แล้วไปจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเงินปันผลจำนวนดังกล่าวจะถูกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกครั้งหนึ่ง จึงเกิดการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนเชิงเศรษฐกิจขึ้น

2. ภาษีซ้อนเชิงอำนาจรัฐ (Juridical Double Taxation) หรือ ภาษีซ้อนระหว่างประเทศ (International Double Taxation) หมายถึง กรณีที่เงินได้จำนวนเดียวกันถูกนำมาใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีจากบุคคลเดียวกันโดยรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ เช่น กรณีที่มีการจ่ายเงินได้จากรัฐหนึ่งไปให้ผู้รับเงินได้ในอีกรัฐหนึ่ง รัฐที่มีการจ่ายเงินได้จะอ้างสิทธิเก็บภาษีจากการจ่ายเงินได้ ในขณะที่รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้รับเงินได้จะอ้างสิทธิเก็บภาษีจากเงินได้จากการมีเงินได้ของผู้รับเงินได้ด้วยเช่นกัน

(ข) มูลเหตุในการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน

ในการจัดเก็บภาษีอากรในแต่ละรัฐจะมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีโดยออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีได้โดยอาศัยความสัมพันธ์ หรือจุดเกาะเกี่ยว (Connecting Point) ระหว่างรัฐกับผู้เสียภาษี เพื่อให้อ้างสิทธิในการจัดเก็บภาษีจากผู้มีเงินได้ ดังนี้

1. หลักแหล่งเงินได้ เป็นหลักที่รัฐใช้อ้างเพื่อจัดเก็บภาษีจากเงินได้ที่เกิดจากภายในรัฐนั้น โดยไม่คำนึงว่า ผู้มีเงินได้จะมีสัญชาติใดและมีถิ่นที่อยู่ในรัฐของตนหรือไม่

2. หลักถิ่นที่อยู่ เป็นหลักที่รัฐใช้อ้างเพื่อจัดเก็บภาษีจากผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐนั้น ไม่ว่าจะเงินได้นั้นจะได้รับจากภายในหรือภายนอกรัฐนั้น

3. หลักสัญชาติหรือความเป็นพลเมือง เป็นการจัดเก็บภาษีโดยถือตามความเป็นพลเมืองของผู้มีเงินได้ ในฐานะที่เป็นรัฐเจ้าของความเป็นพลเมืองนั้น ไม่ว่าจะเงินได้นั้นจะได้รับจากภายในหรือภายนอกรัฐนั้น หรือในขณะที่ผู้มีเงินได้จะมีถิ่นที่อยู่ในรัฐตนหรือไม่ก็ตาม

(ค) การขจัดภาษีซ้ำซ้อนเชิงอำนาจรัฐ

จากลักษณะของการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนระหว่างประเทศที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีของผู้มีเงินได้จึงมีวิธีการขจัดภาษีซ้อนชั้น 2 กรณี คือ

1. การบรรเทาภาระภาษีฝ่ายเดียว (Unilateral Relief) โดยการออกกฎหมายภายในเพื่อยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีที่ผู้มีเงินได้ได้เสียไปในต่างประเทศ เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ เช่น พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 300) พ.ศ. 2539 กำหนดให้ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไทยซึ่งมีเงินได้จากการประกอบกิจการในต่างประเทศ เพื่อบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อน

2. การบรรเทาภาระภาษีสองฝ่าย (Bilateral Relief) โดยรัฐคู่สัญญาตกลงกันทำความตกลงหรืออนุสัญญาเพื่อยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างกัน โดยหลักของการทำอนุสัญญาภาษีซ้อน มิได้มีขึ้นเพื่อยกเว้นการเก็บภาษีในรัฐคู่สัญญาทั้งสองรัฐให้หมดไปโดยสิ้นเชิง แต่มีวัตถุประสงค์เพียงมุ่งขจัดหรือบรรเทาภาระความซ้ำซ้อนในการเก็บภาษีให้หมดไปในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยให้สิทธิแก่รัฐใดรัฐหนึ่งเป็นฝ่ายจัดเก็บภาษีได้ และอีกรัฐหนึ่งเป็นฝ่ายขจัดภาษีซ้อนหรือบรรเทาภาระภาษีซ้อนให้หมดไป²⁹

3.4.2 การจัดเก็บภาษีอากรระหว่างประเทศจาก “เงินปันผล”

ในการศึกษาการจัดเก็บภาษีอากรระหว่างประเทศจากเงินได้จากการลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน จะพิจารณาตามข้อบทที่กำหนดในร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนฉบับ OECD เป็นหลัก โดยในข้อบทเงินได้ประเภทเงินปันผลได้กำหนดไว้ในข้อ 10 ดังนี้

“1. เงินปันผลที่บริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐหนึ่ง จ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในรัฐอีกรัฐหนึ่งนั้น

2. อย่างไรก็ตาม เงินปันผลเช่นว่านั้นอาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งบริษัทที่จ่ายเงินปันผลเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่และตามกฎหมายของรัฐผู้ทำสัญญานั้น แต่ถ้าผู้รับเป็นเจ้าของผู้รับประโยชน์จากเงินปันผล ภาษีที่เรียกเก็บจะต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนเงินปันผลทั้งสิ้น

ข้อความของวรรคนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการจัดเก็บจากบริษัทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำไรที่จ่ายเงินปันผลนั้นออกไป

²⁹ ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสถิตย์, อ้างแล้ว เชียงอรุณีที่ 1, น.309.

3. คำว่า "เงินปันผล" ที่ใช้ในข้อนี้ หมายถึง เงินได้จากหุ้น สิทธิในหุ้นที่ไม่ต้องลงทุน เป็นเงิน หรือสิทธิที่ไม่ต้องลงทุนเป็นเงิน หุ้นเหมืองแร่ หุ้นของผู้ก่อตั้ง หรือสิทธิอื่นๆ (ซึ่งมิใช่สิทธิเรียกร้องในทางหนี้) อันมีส่วนในผลกำไร รวมทั้งเงินได้จากสิทธิอื่นๆ ในบริษัทอันอยู่ในบังคับ อย่างเดียวกันกับการปฏิบัติการเก็บภาษีเงินได้จากหุ้นตามกฎหมายของรัฐ ซึ่งบริษัทที่ทำการ จ่ายเงินปันผลเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่

4. บทบัญญัติของวรรค 1 และวรรค 2 จะไม่ใช้บังคับ ถ้าเจ้าของผู้รับประโยชน์จาก เงินปันผลเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง ประกอบธุรกิจของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งซึ่ง บริษัทที่จ่ายเงินปันผลนั้นเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่โดยผ่านสถานประกอบการถาวรที่ตั้งอยู่ในรัฐนั้น หรือ กระทำการในอีกรัฐหนึ่งนั้นโดยให้บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระจากฐานประกอบการประจำที่ตั้ง อยู่ในรัฐนั้น และการถือหุ้นในส่วนที่มีการจ่ายเงินปันผลนั้นเกี่ยวข้องกับประการสำคัญกับสถาน ประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจํา นั้น ในกรณีเช่นว่านั้น ให้ใช้บทบัญญัติของข้อ 7 หรือข้อ 14 บังคับ แล้วแต่กรณี

5. ในกรณีที่บริษัทซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งได้รับเงินกำไรหรือเงินได้จาก รัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง รัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้นจะต้องไม่ตั้งบังคับจัดเก็บภาษีใดๆ จากเงิน ปันผลที่บริษัทจ่าย เว้นแต่ตราบเท่าที่ได้จ่ายเงินปันผลนั้นให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐ หนึ่งนั้น หรือตราบเท่าที่การถือหุ้นในส่วนที่เกี่ยวกับเงินปันผลที่จ่ายนั้นได้เกี่ยวข้องกับประการ สำคัญกับสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่ตั้งอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง นั้น และจะไม่กำหนดให้กำไรที่ยังไม่ได้แบ่งสรรของบริษัทต้องเสียภาษีจากกำไรที่ยังไม่ได้แบ่งสรร แม้ว่าเงินปันผลที่จ่าย หรือกำไรที่ยังไม่ได้แบ่งสรรนั้นจะประกอบขึ้นด้วยกำไรหรือเงินได้ที่เกิดขึ้นใน รัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม”

จากข้อกำหนดในร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนดังกล่าว อาจแยกพิจารณาสิทธิในการ จัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลของรัฐคู่สัญญาได้ดังนี้

(ก) สิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลของรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้

ตามข้อบทในอนุสัญญาภาษีซ้อน ข้อ 10 วรรคหนึ่ง กำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้รับ เงินปันผล (รัฐถิ่นที่อยู่) เป็นผู้มียุทธิตกเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลของผู้มีเงินได้ที่ได้รับจากรัฐที่จ่าย เงินปันผล (รัฐแหล่งเงินได้) ซึ่งเป็นรัฐคู่สัญญาตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้ แต่รัฐถิ่นที่อยู่จะเก็บ ภาษีได้หรือไม่ เพียงใด จะเป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐนั้น โดยอนุสัญญาภาษีซ้อนมิได้ กำหนดเพดานสูงสุดสำหรับการเก็บภาษีของรัฐถิ่นที่อยู่ไว้แต่อย่างใด

(ข) สิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลของรัฐแหล่งเงินได้

อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดสิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของรัฐแหล่งเงินได้ โดยแยกพิจารณาได้ 2 กรณีดังนี้

1. กรณีผู้รับเงินปันผลไม่มีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในรัฐแหล่งเงินได้

ในกรณีที่ผู้รับเงินปันผลไม่มีสถานประกอบการถาวร (Permanent Establishment) หรือฐานประกอบการประจำ (fixed base) ที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในรัฐแหล่งเงินได้ อนุสัญญาภาษีซ้อนในข้อบทที่ 10 วรรค 2 กำหนดให้รัฐแหล่งเงินได้มีสิทธิเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลได้ไม่เกินเพดานอัตราภาษีตามที่กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น

ประเทศไทยเป็นรัฐที่มีการจ่ายเงินปันผล ถือเป็นรัฐแหล่งเงินได้ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ประเทศไทยยังคงมีสิทธิเก็บภาษีจากการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวได้ตามประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ผู้รับเงินปันผลเป็นนิติบุคคลและไม่มีสถานประกอบการถาวรที่เกี่ยวข้องกับการได้รับเงินปันผล จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 70 ซึ่งกำหนดอัตราภาษีไว้ร้อยละ 10.0 อัตราดังกล่าวเป็นอัตราที่ยังไม่เกินเพดานที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งในกรณีนี้อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดเพดานอัตราภาษีไว้ในอัตราร้อยละ 20.0 จึงถือว่ากฎหมายภายในเป็นคุณยิ่งกว่าอนุสัญญาภาษีซ้อน จึงต้องเก็บภาษีตามอัตราที่กำหนดไว้ตามกฎหมายภายใน หรือกรณีจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีฐานประกอบการประจำ (fixed base) ที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในประเทศไทย จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10.0 ในกรณีนี้ ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกนำเงินได้เงินปันผลไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีได้ โดยภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณภาษีเป็นต้น

2. กรณีผู้รับเงินปันผลมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในรัฐแหล่งเงินได้

กรณีผู้รับเงินปันผลมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในรัฐแหล่งเงินได้ อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดให้ใช้ข้อบทเงินได้ประเภทกำไรจากธุรกิจกรณีที่มีเงินได้เป็นนิติบุคคล หรือข้อบทบริการส่วนบุคคลกรณีที่มีเงินได้เป็นบุคคลธรรมดา มาบังคับใช้ ทั้งนี้ อนุสัญญาภาษีซ้อนมิได้กำหนดเพดานอัตราภาษีไว้ ตัวอย่างเช่น

กรณีประเทศไทยเป็นรัฐแหล่งเงินได้ จ่ายเงินปันผลให้แก่นิติบุคคลที่มีสถานประกอบการถาวรที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในประเทศไทย ซึ่งได้แก่สาขาของบริษัทที่ตั้งขึ้นตาม

กฎหมายต่างประเทศ ตามมาตรา 66 วรรค 2 หรือบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ มีลูกจ้าง หรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ตามมาตรา 76 ทวิ ในกรณีนี้ให้นำเงื่อนไขในอนุสัญญาภาษีซ้อนในข้อบททำไรจากธุรกิจมาใช้บังคับ ซึ่งจะเสียภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ แต่กรณีนี้ในทางปฏิบัติมักไม่ค่อยพบเห็นผู้รับเงินปันผลที่มีสถานประกอบการถาวรเข้ามาเกี่ยวข้องในการถือหุ้น เนื่องจากกฎหมายของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยไม่อนุญาตให้สาขาเป็นผู้ถือหุ้นเองได้ ส่วนใหญ่จะถือหุ้นโดยสำนักงานใหญ่เท่านั้น³⁰

หรือ ในกรณีประเทศไทยเป็นรัฐแหล่งเงินได้ จ่ายเงินปันผลให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีฐานประกอบการประจำ (fixed base) ที่เกี่ยวข้องกับการถือหุ้นในประเทศไทยให้นำเงื่อนไขตามข้อบทบริการส่วนบุคคลมาใช้บังคับ โดยจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10.0 ของดอกเบี้ยที่ได้รับ โดยไม่มีการกำหนดเพดานอัตราภาษี ในกรณีนี้ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกนำเงินได้เงินปันผลไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีได้ โดยภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณภาษี เป็นต้น

3.4.3 การจัดเก็บภาษีอากรระหว่างประเทศจาก “ดอกเบี้ย”

ร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนฉบับ OECD ข้อบทที่ 11 เงินได้ประเภทดอกเบี้ยกำหนดไว้ ดังนี้

“1. ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง และจ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น

2. อย่างไรก็ตาม ดอกเบี้ยเช่นนั้นอาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งดอกเบี้ยนั้นเกิดขึ้นและตามกฎหมายของรัฐนั้น แต่ถ้าผู้รับนั้นเป็นเจ้าของผู้รับประโยชน์จากดอกเบี้ยและเป็นบริษัทซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง ภาษีที่เรียกเก็บจะต้องไม่เกิน

(ก) ร้อยละ 10 ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งสิ้น ถ้าดอกเบี้ยนั้นได้รับโดยสถาบันการเงินใดๆ (รวมทั้งบริษัทประกันภัย)

(ข) ร้อยละ 25 ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งสิ้น ในกรณีอื่นๆ

3. แม้จะมีบทบัญญัติของวรรค 2 ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง และจ่ายให้แก่รัฐบาลของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของรัฐนั้น ธนาคารกลางของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น หรือสถาบันการเงินใดๆ ที่รัฐบาลของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งเป็นเจ้าของทั้งหมดจะได้รับยกเว้นภาษีในรัฐผู้ทำสัญญาที่กล่าวถึงรัฐแรก

³⁰ เฟิงอ่าง, น.422.

4. คำว่า "ดอกเบีย" ที่ใช้ในข้อนี้หมายถึง เงินได้จากสิทธิเรียกร้องหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันจำนองหรือไม่ และไม่ว่าจะมีสิทธิร่วมกันในผลกำไรของลูกหนี้หรือไม่ และโดยเฉพาะเงินได้จากหลักทรัพย์รัฐบาลและเงินได้จากพันธบัตรหรือหุ้นกู้ รวมถึงพรีเมียมและรางวัลอันผูกพันและหลักทรัพย์พันธบัตรหรือหุ้นกู้เช่นว่านั้น รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับเงินได้จากการให้กู้ยืมเงินตามกฎหมายภาษีอากรของรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งเงินได้นั้นเกิดขึ้น เบี้ยปรับที่เรียกเก็บสำหรับการชำระเงินที่เกินกำหนดเวลาจะไม่ถือว่าเป็นดอกเบียตามความประสงค์ของข้อนี้

5. บทบัญญัติของวรรค 1 และวรรค 2 จะไม่ใช้บังคับ ถ้าเจ้าของผู้รับประโยชน์จากดอกเบีย เป็นผู้มิถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งประกอบธุรกิจของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งดอกเบียนั้นเกิดขึ้นโดยผ่านสถานประกอบการถาวรที่ตั้งอยู่ในรัฐนั้น หรือกระทำการในอีกรัฐหนึ่ง โดยให้บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระจากฐานประกอบการประจำที่ตั้งอยู่ในรัฐนั้น และสิทธิเรียกร้องหนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับดอกเบียที่จ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องในประการสำคัญกับสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำนั้น ในกรณีเช่นว่านั้นจะใช้บทบัญญัติของข้อ 7 หรือข้อ 14 มาบังคับ แล้วแต่กรณี

6. ดอกเบียจะถือว่าเกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง เมื่อผู้จ่ายคือรัฐผู้ทำสัญญารัฐนั้นเอง องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นหรือผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐนั้น อย่างไรก็ตาม ในกรณีบุคคลที่จ่ายดอกเบียไม่ว่าจะเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งหรือไม่ก็ตามมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งอันก่อให้เกิดหนี้ที่ต้องจ่ายดอกเบียขึ้น และดอกเบียนั้นตกเป็นภาระแก่สถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำดอกเบียเช่นว่านั้นจะถือว่าเกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำนั้นตั้งอยู่

7. ในกรณีที่โดยเหตุผลแห่งความสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้จ่ายกับเจ้าของผู้รับผลประโยชน์หรือระหว่างบุคคลทั้งสองนั้นกับบุคคลอื่น ดอกเบียจำนวนที่จ่ายนั้นเมื่อคำนึงถึงสิทธิเรียกร้องหนี้อันเป็นมูลเหตุแห่งการจ่ายดอกเบียแล้ว มีจำนวนเกินกว่าจำนวนเงินซึ่งควรได้จะตกลงกันระหว่างผู้จ่ายกับเจ้าของผู้รับประโยชน์ หากไม่มีความสัมพันธ์เช่นว่านั้น บทบัญญัติของข้อนี้จะใช้บังคับเฉพาะแก่เงินจำนวนหลัง ในกรณีเช่นว่านั้นส่วนเกินของเงินที่ชำระนั้นให้คงเก็บภาษีได้ตามกฎหมายของรัฐผู้ทำสัญญาแต่ละรัฐ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงบทบัญญัติอื่นๆ แห่งอนุสัญญานี้ด้วย"

จากข้อกำหนดในร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนดังกล่าว อาจแยกพิจารณาสิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากดอกเบียของรัฐคู่สัญญาได้ดังนี้

(ก) สิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยของรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้

ตามข้อบทในอนุสัญญาภาษีซ้อน ข้อ 11 วรรคหนึ่ง กำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้รับดอกเบี้ย (รัฐถิ่นที่อยู่) เป็นผู้ที่มีสิทธิเก็บภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยของผู้มีเงินได้ที่ได้รับจากรัฐที่จ่ายดอกเบี้ย (รัฐแหล่งเงินได้) ซึ่งเป็นรัฐคู่สัญญาตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้ แต่รัฐถิ่นที่อยู่จะเก็บภาษีได้หรือไม่ เพียงใด จะเป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐนั้น โดยอนุสัญญาภาษีซ้อนมิได้กำหนดเพดานอัตราภาษีในการเก็บภาษีของรัฐถิ่นที่อยู่ไว้แต่อย่างใด

(ข) สิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยของรัฐแหล่งเงินได้

อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดสิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้ของรัฐแหล่งเงินได้ โดยแยกพิจารณาได้ 2 กรณีดังนี้

1. กรณีผู้รับดอกเบี้ยไม่มีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ทำให้เกิดดอกเบี้ย

ในกรณีที่ผู้รับดอกเบี้ยไม่มีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ทำให้เกิดดอกเบี้ยในรัฐแหล่งเงินได้ อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดเพดานอัตราภาษีให้รัฐแหล่งเงินได้มีสิทธิเก็บภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยได้ไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ไม่เกินอัตราร้อยละ 10 ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งสิ้น ในกรณีสถาบันการเงินใดๆ (รวมทั้งบริษัทประกันภัย) เป็นผู้มีเงินได้

2. ไม่เกินอัตราร้อยละ 25 ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งสิ้น ในกรณีนิติบุคคลอื่นเป็นผู้มีเงินได้

ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยเป็นรัฐที่มีการจ่ายดอกเบี้ย ถือเป็นรัฐแหล่งเงินได้ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ประเทศไทยยังคงมีสิทธิจัดเก็บภาษีจากการจ่ายดอกเบี้ยดังกล่าวได้ตามประมวลรัษฎากร ในกรณีที่ผู้รับดอกเบี้ยเป็นสถาบันการเงิน (รวมทั้งบริษัทประกันภัย) และไม่มีสถานประกอบการถาวรที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ทำให้เกิดดอกเบี้ย จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 70 ซึ่งกำหนดอัตราภาษีไว้ร้อยละ 15.0 อัตราดังกล่าวเป็นอัตราที่เกินกว่าเพดานที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาภาษีซ้อน ในกรณีนี้อนุสัญญาภาษีซ้อนเป็นคุณยิ่งกว่ากฎหมายภายใน จึงต้องเก็บภาษีตามอัตราที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน

ในกรณีที่ผู้รับดอกเบี้ยเป็นบุคคลธรรมดาที่มีฐานประกอบการประจำ (fixed base) ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่ทำให้เกิดดอกเบี้ย ในอนุสัญญาภาษีซ้อนจะไม่มี

กำหนดข้อจำกัดเรื่องเพดานอัตราภาษีสำหรับบุคคลธรรมดาไว้ด้วย³¹ ดังนั้น ผู้มีเงินได้จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 15.0 โดยไม่มีการกำหนดเพดานอัตราภาษี ในกรณีนี้ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกนำเงินได้ประเภทดอกเบี้ยไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีได้ โดยภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณภาษี

2. กรณีผู้รับดอกเบี้ยมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ทำให้เกิดดอกเบี้ย

กรณีผู้รับดอกเบี้ยมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ทำให้เกิดดอกเบี้ย อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดให้ใช้ข้อบทเงินได้ประเภทกำไรจากธุรกิจกรณีที่มีเงินได้เป็นนิติบุคคล หรือข้อบทบริการส่วนบุคคลกรณีผู้มีเงินได้เป็นบุคคลธรรมดา มาบังคับใช้ ทั้งนี้ อนุสัญญาภาษีซ้อนมิได้กำหนดเพดานอัตราภาษีไว้ ตัวอย่างเช่น

กรณีประเทศไทยเป็นรัฐแหล่งเงินได้ จ่ายดอกเบี้ยให้แก่นิติบุคคลที่มีสถานประกอบการถาวรที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ทำให้เกิดดอกเบี้ย เช่น สาขาของบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศซึ่งเป็นรัฐคู่สัญญาในอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย การจัดเก็บภาษีเงินได้จะพิจารณาตามข้อบทกำไรจากธุรกิจ ซึ่งจะเสียภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ

หรือ กรณีจ่ายดอกเบี้ยให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีฐานประกอบการประจำ (fixed base) ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเรียกร้องในหนี้ทำให้เกิดดอกเบี้ย จะต้องพิจารณาเงื่อนไขตามข้อบทบริการส่วนบุคคลมาใช้บังคับ ในกรณีนี้ประเทศไทยในฐานะรัฐแหล่งเงินได้ มีสิทธิเก็บภาษีได้ตามมาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่มีการจำกัดเพดานอัตราภาษีแต่อย่างใด โดยในกรณีที่บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย (อยู่ในประเทศไทยถึง 180 วันในปีภาษี) จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราก้าวหน้าโดยไม่มีการกำหนดเพดานตามอนุสัญญาภาษีซ้อนไว้ แต่หากไม่เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย แต่เข้าข่ายการมี fixed base ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน จะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 15.0 ของดอกเบี้ยที่ได้รับ ในกรณีนี้ ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกนำเงินได้เงินปันผลไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีได้ โดยภาษีที่ถูกหักไว้จะถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณภาษี เป็นต้น

ในกรณีที่มีการจ่ายเงินได้ประเภทดอกเบี้ยให้แก่รัฐบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของรัฐนั้น ธนาคารกลาง หรือสถาบันการเงินใดๆ ที่รัฐบาลของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งเป็นเจ้าของทั้งหมด รัฐแหล่งเงินได้จะต้องยกเว้นการเก็บภาษีให้ทั้งหมด ในอนุสัญญาภาษีซ้อน

³¹ เฟิงอ้าง, น.432.

ระหว่างประเทศไทยกับรัฐคู่สัญญาบางฉบับ เช่น สหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตต์ ยังกำหนดให้รัฐที่มีการจ่ายดอกเบี้ยต้องยกเว้นภาษีสำหรับดอกเบี้ยตามสัญญากู้ยืมที่รัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน โดยไม่คำนึงว่าผู้รับดอกเบี้ยจะเป็นเอกชนทั่วไปหรือเป็นรัฐบาล³²

3.4.4 การจัดเก็บภาษีอากรระหว่างประเทศจาก “ผลได้ส่วนบุคคล”

ร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนฉบับ OECD ข้อบทที่ 13 เงินได้ประเภทผลได้ส่วนบุคคล กำหนดไว้ ดังนี้

“1. ผลได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐหนึ่งได้รับจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 6 และตั้งอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น

2. ผลได้จากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ใดอันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินในทางธุรกิจของสถานประกอบการถาวรซึ่งวิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐหนึ่งมีอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง หรืออสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับฐานประกอบการประจำที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งเพื่อความประสงค์ในการให้บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระ รวมทั้งผลได้จากการจำหน่ายสถานประกอบการถาวรเช่นว่านั้น (โดยลำพังหรือรวมกับวิสาหกิจทั้งหมด) หรือฐานประกอบการประจำเช่นว่านั้น อาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น

3. ผลได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐหนึ่งได้รับจากการจำหน่ายเรือหรืออากาศยานที่ดำเนินการในการจราจรระหว่างประเทศและทรัพย์สินใดๆ นอกเหนือจากอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับเรือหรืออากาศยานเช่นว่านั้น จะเก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐนั้น

4. ผลได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาของรัฐหนึ่งได้รับจากการจำหน่ายทรัพย์สินใดๆ นอกเหนือจากทรัพย์สินที่ได้ระบุไว้ในวรรค 1 ถึงวรรค 3 ของข้อนี้ และ วรรค 5 ของข้อ 12 และเกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งอาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น”

จากข้อกำหนดในร่างอนุสัญญาภาษีซ้อนดังกล่าว อาจแยกพิจารณาสิทธิในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากผลได้ส่วนบุคคลของรัฐคู่สัญญาได้ 4 กรณีดังนี้

³² เฟิ่งอ่าง, น.429.

(ก) กรณีขายอสังหาริมทรัพย์

ในกรณีที่มีการขายอสังหาริมทรัพย์โดยผู้ขายมีถิ่นที่อยู่ในรัฐหนึ่ง แต่อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ในอีกรัฐหนึ่งที่เป็นรัฐคู่สัญญาตามอนุสัญญาภาษีซ้อน รัฐทั้งสองยังคงมีสิทธิเก็บภาษีได้ตามปกติ ตัวอย่างเช่น

กรณีประเทศไทยเป็นรัฐที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์ และผู้ขายมีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาตามอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย หากมีการขายอสังหาริมทรัพย์นั้นในประเทศไทย โดยมีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมาย ในกรณีที่ผู้ขายเป็นนิติบุคคลจะถือว่ามี การประกอบกิจการในประเทศไทย ตามมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ส่วนกรณีบุคคลธรรมดาจะเป็นไปตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นผู้มีเงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

(ข) กรณีขายสังหาริมทรัพย์ของสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำ

ในกรณีที่ผู้ขายมีถิ่นที่อยู่ในรัฐหนึ่งและมีสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำในการประกอบกิจการในรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่ง เมื่อมีการขายทรัพย์สินของสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำที่เป็นสังหาริมทรัพย์ รัฐทั้งสองยังคงมีสิทธิเก็บภาษีได้ตามปกติ ตัวอย่างเช่น

กรณีประเทศไทยเป็นรัฐที่ตั้งของสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำ เมื่อมีการขายสังหาริมทรัพย์ของสถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำนั้น และผู้ขายมีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาตามอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทย ในกรณีที่ผู้ขายเป็นนิติบุคคลจะถือว่ามี การประกอบกิจการในประเทศไทย ตามมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร หรือในกรณีที่เป็นสาขาของนิติบุคคลต่างประเทศ จะเป็นกรณีตามมาตรา 66 วรรค 2 แห่งประมวลรัษฎากร ส่วนกรณีบุคคลธรรมดาจะเป็นไปตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นผู้มีเงินได้เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

(ค) กรณีขายเรือหรือเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ

ในกรณีที่ผู้ประกอบการขนส่งระหว่างประเทศขายเรือหรือเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้ขายมีสิทธิเก็บภาษีได้ฝ่ายเดียว และรัฐแหล่งเงินได้จะต้องยกเว้นการจัดเก็บภาษี

(ง) กรณีขายสังหาริมทรัพย์อื่นนอกจากกรณี (ก) ถึง (ค)

การขายสังหาริมทรัพย์อื่นนอกจากกรณี (ก) ถึง (ค) เช่น การขายหุ้น หลักทรัพย์ หรือ เครื่องใช้ เครื่องประดับส่วนตัว³³ ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินในการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการถาวร หรือฐานประกอบการประจำ และไม่ใช้การขายเรือหรือเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ ในกรณีนี้อนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดสิทธิในการจัดเก็บภาษีของรัฐคู่สัญญาไว้หลายกรณีด้วยกัน ซึ่งต้องพิจารณาเป็นรายฉบับไป เช่น กำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้ขายมีสิทธิเก็บภาษีได้ฝ่ายเดียว โดยรัฐแหล่งเงินได้ต้องยกเว้นการจัดเก็บภาษี หรือกำหนดให้รัฐทั้งสองมีสิทธิเก็บภาษีได้ตามปกติ หรือกำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้ขายมีสิทธิเก็บภาษีได้ฝ่ายเดียว เว้นแต่การขายหุ้นหรือหลักทรัพย์ เท่านั้นที่รัฐแหล่งเงินได้มีสิทธิเก็บภาษี หรืออาจกำหนดให้รัฐแหล่งเงินได้มีสิทธิเก็บภาษีได้โดยมีเงื่อนไข เป็นต้น

ในกรณีอนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดข้อยกเว้นให้รัฐแหล่งเงินได้เก็บภาษีจากการขาย หลักทรัพย์ได้ กรมสรรพากรมีแนววินิจฉัยไว้ดังนี้³⁴

1. ถ้าไรจากการขายหลักทรัพย์จะถือเป็นผลได้จากทุนตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ต่อเมื่อผู้ขายไม่ได้ซื้อขายหลักทรัพย์ที่เป็นปกติในธุรกิจการค้า กล่าวคือผู้ขายไม่มีใบอนุญาต คำหลักทรัพย์ (Security Dealings License) และไม่มีกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับธุรกิจการเงิน โดยเฉพาะระบุไว้อย่างชัดเจนให้ผู้ขายมีอำนาจทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นกิจการหลักของผู้ขาย จำนวนครั้งในการซื้อขายจึงไม่เป็นสาระสำคัญ
2. การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านบริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ในประเทศไทย ยังถือไม่ได้ว่าประกอบกิจการผ่านสถานประกอบการถาวรในประเทศไทย
3. การซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผู้ขายได้ทำเป็นปกติในธุรกิจค้าจะถือเป็นกำไรจากธุรกิจ มิใช่ผลได้จากทุนตามอนุสัญญาภาษีซ้อน³⁵

³³ เพิ่งอ้าง, น.493.

³⁴ หนังสือกรมสรรพากรที่ กค 0802/5179 ลงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2536 ที่ กค 0802/02053 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2538 และที่ กค 0802/09159 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2538

³⁵ ธนภณ (เพริศพิบูลย์) แก้วสถิตย์, อ้างแล้ว เข็จจรรรทที่ 1, น.500.

3.5 หลักการป้องกันการตั้งทุนต่ำ (Thin Capitalisation Rules) กับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน

โดยทั่วไปเงินทุนที่ใช้ในการประกอบกิจการอาจมาจากการระดมทุนโดยการออกหุ้นจำหน่ายหรือหาผู้ร่วมลงทุน (Equity Capital) หรือการกู้ยืมเงินหรือหาเจ้าหนี้หรือสร้างหนี้สินขึ้น (Debt Capital) ซึ่งทั้งสองวิธีดังกล่าวจะมีผลที่แตกต่างกันในทางภาษีในประการสำคัญคือการกู้ยืม ดอกเบี้ยที่จ่ายสามารถหักเป็นรายจ่ายของกิจการในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีได้ เนื่องจากเป็นรายจ่ายในกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรสุทธิ แต่ในขณะที่การออกหุ้นขายไม่สามารถหักเงินปันผลที่จ่ายเป็นรายจ่ายของกิจการได้ เนื่องจากเงินปันผลเป็นเงินที่จ่ายจากกำไรซึ่งต้องผ่านการเสียภาษีเงินได้แล้ว เงินปันผลดังกล่าวจึงไม่อยู่ในขั้นตอนการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ และถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามในการคำนวณกำไรสุทธิ

ด้วยเหตุนี้จึงอาจมีการใช้สิทธิในทางไม่ชอบ โดยการจงใจกำหนดทุนบริษัทให้ต่ำไว้เกินกว่าที่ควรจะเป็น แล้วอาศัยการกู้ยืมเงินลงทุนมาใช้ในกิจการของบริษัทแทนเพื่อเป็นการเลี่ยงภาษีอากร³⁶ ทำให้กำไรที่ต้องเสียภาษีของบริษัทผู้กู้ลดลง โดยการนำรายจ่ายจากการจ่ายดอกเบี้ยมาหักเป็นรายจ่ายของกิจการได้ ซึ่งเรียกกรณีนี้ว่า “การตั้งทุนต่ำ” (Thin Capitalisation)

โดยส่วนมากการตั้งทุนต่ำมักเกิดขึ้นในกิจการข้ามชาติ (Multinational Enterprises) โดยจัดตั้งบริษัทลูกไว้ในประเทศต่างๆ และให้บริษัทลูกกู้ยืมเงินแทนการลงทุนในหุ้นของบริษัทลูก อย่างไรก็ตาม แม้บริษัทลูกจะสามารถหักรายจ่ายจากการจ่ายดอกเบี้ยให้กับบริษัทแม่ได้ การจ่ายดอกเบี้ยนั้นก็อาจมีภาวะภาษีอยู่บ้าง เนื่องจากจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายจากการจ่ายดอกเบี้ย แต่เมื่อเทียบกับการจ่ายเป็นเงินปันผลแล้ว ก่อนที่บริษัทลูกจะประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทลูกจะต้องเสียภาษีจากกำไรสุทธิไปแล้ว และเมื่อจ่ายเงินปันผลไปให้บริษัทแม่ ยังจะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นภาวะภาษีทั้งสองกรณีนี้จึงแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการเลี่ยงภาษีโดยการตั้งทุนต่ำในกรณีเช่นว่านี้ จึงมีการกำหนดมาตรการต่างๆ จากการใช้ช่องว่างในทางภาษีโดยมิชอบขึ้น เช่น กำหนดอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ของบริษัทนั้น เปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยหากมีอัตราส่วนหนี้ต่อทุนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จะถือให้เงินลงทุนในหุ้นส่วนที่เกินนั้นเป็นทุนของกิจการ และให้ถือว่าดอกเบี้ยถือเป็นเงินปันผล หรืออาจไม่ให้นำดอกเบี้ยที่จ่ายมาถือเป็น

³⁶ สุเมธ ศิริคุณชาติ, “การตั้งทุนต่ำเพื่อเลี่ยงภาษีอากร,” วารสารนิติศาสตร์, เล่ม 3, ปีที่ 27, น.794 (2540).

รายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ เป็นต้น หรืออาจพิจารณาจากเงื่อนไขสัญญาผู้ยืม เรื่องจำนวนเงินต้น อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขอื่นๆ เปรียบเทียบกับสัญญาผู้ยืมที่กำหนดระหว่างสถาบันการเงินกับลูกค้า หรือบริษัทที่มีได้เกี่ยวข้องกัน โดยการนำหลักการของราคาตลาดระหว่างบุคคลที่มีได้เกี่ยวข้องกัน (Arm's Length) จากการตั้งราคาโอน (Transfer Pricing) มาปรับใช้³⁷ เป็นต้น

ในการศึกษาประเด็นการจัดเก็บภาษีจากตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุนมีความเกี่ยวข้องกับมาตรการการป้องกันการตั้งทุนต่ำ เนื่องจากในการพิจารณาอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ว่ามีหนี้สินสูงกว่าส่วนของทุนมากกว่าอัตราส่วนที่ควรจะเป็นหรือไม่ จะต้องทราบว่ากิจการมีหนี้สินและทุนเท่าใด ทำให้ต้องพิจารณาว่าตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน ซึ่งมีลักษณะผสมกันระหว่างหนี้และทุน มีความเป็นหนี้และทุนรวมกันอยู่อย่างไร ดังนั้น การกำหนดเส้นแบ่งที่ชัดเจน ในการพิจารณาว่าตราสารทางการเงินใดเป็นหนี้หรือทุน จึงเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่ากิจการมีการใช้ตราสารทางการเงินเป็นเครื่องมือในการเลี่ยงภาษีโดยการตั้งทุนต่ำหรือไม่

ในประเทศออสเตรเลีย มีการระบุชัดว่าหลักการพิสูจน์ความเป็นหนี้ (Debt Test) ตามพระราชบัญญัติการประเมินภาษีเงินได้ 1997 (Income tax Assessment Act 1997) จะนำไปใช้ในการพิจารณาความเป็นหนี้ของธุรกรรมทางการเงิน (Financing Arrangement) เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาว่ามีการตั้งทุนต่ำหรือไม่ด้วย³⁸ สำหรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตั้งทุนต่ำมีการกำหนดไว้ใน Division 820 ของพระราชบัญญัติการประเมินภาษีเงินได้ 1997 ที่ออกโดย New Business Tax System (Thin Capitalisation) Act 2001 กำหนดให้จำนวนของหนี้ของผู้เสียภาษีที่ยังคงอยู่นั้นจะถือเป็น “ทุนส่วนที่เป็นหนี้” (Debt Capital) ตามกฎหมายการตั้งทุนต่ำ ในกรณีที่มีการปรับใช้หลักการตั้งทุนต่ำ ผู้เสียภาษีจะต้องคำนวณทุนส่วนที่เป็นหนี้และนำไปเปรียบเทียบกับจำนวนหนี้สูงสุดที่มีการอนุญาตไว้ ถ้าทุนส่วนที่เป็นหนี้ของผู้เสียภาษีมีมากกว่าจำนวนสูงสุดที่อนุญาต ผู้เสียภาษีจะหักเป็นรายจ่ายของหนี้ส่วนที่เกินนั้นไม่ได้ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของมาตรการ

³⁷ อมรศักดิ์ พงศ์พิศุตม์, “ภาษี ‘นอมินี’ (3),” *Bizweek* กรุงเทพฯธุรกิจ, (29 มิถุนายน 2550).

³⁸ The Parliament of The Commonwealth of Australia House of Representatives, “New Business Tax System (Debt and Equity) Bill 2001 Explanatory Memorandum,” retrieved May, 2009 from http://www.austlii.edu.au/au/legis/cth/bill_em/nbtsaeb2001441/memo1.html, para. 3.23.

ป้องกันการตั้งทุนต่ำในการพิจารณาว่าธุรกรรมนั้นเป็นหนี้หรือไม่จึงมีความสำคัญ นอกจากนี้ ยังมี ความจำเป็นต่อการพิจารณาว่าธุรกรรมที่ผู้เสียภาษีถือไว้ในอีกผู้เสียภาษีหนึ่งเป็นทุนหรือไม่ด้วย³⁹

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา จะใช้วิธีการพิจารณาความเป็นหนี้และทุนของ ตราสารทางการเงินตามมาตรา 385 แห่งประมวลรัษฎากรสหรัฐฯ และ Notice 94-47: Debt/Equity Issues in Recent Financing Transactions เช่นเดียวกับการพิจารณาความเป็นหนี้และทุนของ ตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน แต่เมื่อพิจารณาแล้ว จะนำไปเทียบอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ของกิจการ หากอัตราส่วนความเป็นหนี้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น เกินกว่า 1.5 ต่อ 1 ก็จะไม่สามารถหักรายจ่ายจากดอกเบี้ยจากหนี้ในส่วนที่เกินส่วนได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่น่าจะพบ กรณีที่ให้ถือว่าตราสารหนี้เป็นตราสารทุน⁴⁰

³⁹ Australian Taxation Office, Thin Capitalisation and the debt and equity test, “Debt and Equity Tests: Guide to The Debt and Equity Tests,” retrieved May, 2009 from www.ato.gov.au/content/13798.htm.

⁴⁰ Marjaana Helminen, The Dividend Concept in International Tax Law: Dividend Payments between Corporate Entities, (Kluwer Law International, 1999), pp.324-325.